

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Danilenkov ve diğerleri/Rusya – 67336/01

Karar 30.7.2009 [5. Daire]

Madde 14

Ayrımcılık

Devletin sendikal ayrımcılığa karşı etkili bir adli koruma sağlamaması: *İhlal*

Olaylar: Rusya Liman İşçileri Birliği'nin (UDR) bir yerel şubesinin üyesi olan başvuruçular Kaliningrad Ticaret Limanı isimli özel bir şirket için çalışıyorlardı. 1997'de UDR maaş artışı, çalışma koşulları ile hastalık sigortası ve hayat sigortasının iyileştirilmesi için iki haftalık bir grev başlattı. Ancak grev amacına ulaşmadan durduruldu. Bunu takip eden dönemlerde UDR üyeleri özel çalışma ekiplerine nakledilmiş ve yarı zamanlı işlerde çalıştırılmış ve en sonunda işçi fazlası olarak ilan edilip şirketin yeniden yapılandırılması gerekçesiyle işten çıkarılmışlardır. Başvuruçular, bu tedbirlere karşı, sendika üyesi olmalarından dolayı ayrımcı ve yasadışı muameleye maruz kalma şikâyetiyle, çeşitli davalar açmışlardır. Her bir dava sonunda hukuk mahkemeleri onlara hak vermiş, şirketin kararını bozmuş ve şirketi ilgililere kazanmaktan mahrum kaldıkları miktarları ödemeye mahkûm etmiştir. Ancak her seferinde de ayrımcılık iddialarını ayrımcılığın varlığının ancak ceza yargılaması çerçevesinde tespit edilebileceği iddiasıyla reddetmiştir. Liman şirketi gibi tüzel kişilerin cezai sorumluluktan muaf olmaları ve hazırlık soruşturmasının şirketin genel müdürünün başvuruçular aleyhine kasıtlı olarak ayrımcı tedbirler aldığını göstermemesinden dolayı savcılığın bu şahsa karşı ceza kovuşturması açmayı reddetmesi nedeniyle başvuruçular ceza davası açamamışlardır. UDR, adli makamların dışında, Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu (ITF) ve Bölge Meclisi'ne de başvurmuştur. Hem ITF hem de Meclis sendikaya üyelikten dolayı bir ayrımcılığın olduğunu kabul etmiş ve UDR'nin üyelerinin haklarına saygı gösterilmesini istemişlerdir. Bu uyarılara rağmen ve şirketin UDR aleyhine aldığı kararların hepsinin mahkemelerce mahkûm edilmelerine rağmen, 1999'da 290 olan UDR üyesi işçi sayısı 2001'de 24'e düşmüştür.

Hukuk: Her maaşlı veya işçi hiçbir ceza tehdidi olmaksızın bir sendikaya üye olma veya olmama konusunda özgür olmalıdır. Ayrımcı bir muameleye tabi tutulan kişilerin buna itiraz edebilmesi ve şikâyet konusu duruma gerçek ve etkili bir çözüm sunabilecek bir hukuk yoluna başvurma hakkına sahip olması belirleyici bir öneme sahiptir. Kaliningrad Liman Şirketi, çalışanların sendikalarını terk etmeleri için çeşitli yollara başvurmuştur; onları sınırlı olanaklar sunan özel çalışma ekiplerine nakletmiş, mahkemelerin sonradan yasadışı olduğuna karar verdikleri işten atmalara başvurmuş, ilgililerin maaşlarını düşürmüş, disiplin cezalarına başvurmuş ve lehlerine verilen mahkeme kararlarından sonra UDR üyelerini tekrar işe almayı reddetmiştir. Başvuruçuların UDR üyeliklerinin onlar üzerinde doğurduğu açık olumsuz

etkiler AİHS'nin 11. maddesi tarafından güvence altına alınan haklardan yararlanma konusunda bir ayrımcılık yapıldığına dair bir delil başlangıcı oluşturma açısından yeterlidir. Rus hukuku kesin bir şekilde bir sendikaya üye olma veya olmamadan kaynaklı her türlü ayrımcılığı yasaklamaktadır. Başvurucular ayrımcılık şikâyetlerini, Rus medeni kanunun genel hükümleri ile bu konuda *lex specialis* olan sendika kanunu çerçevesinde bir mahkemeye inceletme hakkına sahiptirler. Başvurucuların ayrımcılık şikâyetlerinin incelenmesi, ayrımcılığın sadece bir ceza yargılaması çerçevesinde kanıtlanabileceği gerekçesiyle, ulusal yargı organları tarafından reddedildiğinden dolayı bu olayda söz konusu hükümler kadük kalmışlardır. Ceza yoluna başvurmayla ilgili olarak, AİHM bu yolun temel sorununun sübjektif sorumluluk ilkesine dayanan ve şirket yöneticilerinin sendika üyelerine karşı kasıtlı olarak ayrımcılık uyguladıklarının “her türlü şüpheden uzak bir şekilde” kanıtlanmasını gerektirmesi olduğu kanaatinde. Bu kasıt kanıtlanamadığından ceza kovuşturması açılmamasına karar verilmiştir. Ayrıca, ayrımcılık mağdurları ceza kovuşturmasının açılması ve yürütülmesinde sadece çok küçük bir rol oynayabiliyorlardı. Dolayısıyla AİHM otoritelerin suçluları ortaya çıkarma ve ayrımcılık yapmaya yönelik kasıtlarını kanıtlama kapasitelerine bağlı olan ceza kovuşturmasının iddia konusu sendika karşıtı ayrımcılığı gerçekçi ve uygun bir şekilde telâfi edebileceğine inanmıyor. Öte yandan, bir hukuk yargılaması başvuruçuların işverenleriyle ilişkileriyle ilgili, liman işçilerinin UDR üyeliklerinden vazgeçmeleri için başvuruçuların çeşitli yollar dâhil, bütün unsurları incelemekten ibaret hassas görevi yerine getirmeye izin verebilirdi. Başvurucuların ayrımcılığa maruz kalmama haklarının korunmaması çalışanlarda ayrımcılığa maruz kalma korkusu yaratabilir ve böylece bir sendikaya üye olma konusunda onların cesaretlerini kırabilir ve sonuçta bu sendikanın ortadan kalkmasına yol açabilirdi. Kısacası, devlet sendika üyeliğine dayanan ayrımcılığa karşı açık ve etkili bir adli koruma sağlama pozitif yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

Sonuç: İhlal (Oybirliğiyle).

Madde 41 – Her bir başvuruçuya manevi zararı için 2 500 EUR.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.